

Neljapäev, 15. detsember 2016

P8_TA(2016)0506

Rohingja vähemuse olukord Myanmaris

Euroopa Parlamendi 15. detsembri 2016. aasta resolutsioon rohingja vähemuse olukorra kohta Myanmaris (2016/3027(RSP))

(2018/C 238/10)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone olukorra kohta Myanmaris ja rohingja moslemite olukorra kohta, eelkõige 7. juuli 2016. aasta resolutsiooni ⁽¹⁾,
- võttes arvesse nõukogu 20. juuni 2016. aasta järeltõlki ELi Myanmaris/Birma-strateegia kohta,
- võttes arvesse komisjoni ning liidu välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ühisteatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule „ELi strateegia Myanmaris/Birmas: eripartnerlus demokraatia, rahu ja heaolu edendamiseks“,
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Federica Mogherini avaldust Myanmaris Liidu Vabariigi uue valitsuse ametisseastumise puhul,
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja pressiesindaja 2. detsembri 2016. aasta avaldust hiljutise vägivalda eskaleerumise kohta Myanmaris,
- võttes arvesse ühist pressiteadet ELi ja Myanmaris vahel 25. novembril 2016. aastal toimunud kolmanda inimõiguste dialoogi kohta,
- võttes arvesse nõukogu 4. detsembri 2015. aasta järeltõlki kodakondsusetuse kohta,
- võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku 29. novembri 2016. aasta ja Myanmaris inimõiguste olukorra tegeleva ÜRO eriraportööri 18. novembri 2016. aasta hiljutisi teateid inimõiguste olukorra halvenemise kohta Arakani osariigi põhjaosas,
- võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku 20. juuni 2016. aasta aruannet „Rohingja moslemite ja teiste vähemuste inimõiguste olukord Myanmaris“,
- võttes arvesse ÜRO Inimõiguste Nõukogu 24. märtsil 2016. aastal vastuvõetud resolutsiooni (31/24) inimõiguste olukorra kohta Myanmaris,
- võttes arvesse Myanmaris inimõiguste olukorra tegeleva ÜRO eriraportööri 18. märtsi 2016. aasta aruannet,
- võttes arvesse 1951. aasta ÜRO pagulasseisundi konventsiooni ja selle 1967. aasta protokollid,
- võttes arvesse 1954. aasta pagulasseisundi konventsiooni ja 1961. aasta kodakondsusetuse vähendamise konventsiooni,
- võttes arvesse ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti ülemaailmset kodakondsusetuse kaotamise tegevuskava aastateks 2014–2024,

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0316.

Neljapäev, 15. detsember 2016

- võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni artikleid 18–21,
 - võttes arvesse 1966. aasta rahvusvahelist kodanike ja poliitiliste õiguste pakti ja 1966. aasta rahvusvahelist majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelist pakti,
 - võttes arvesse ASEANi põhikirja,
 - võttes arvesse Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooni (ASEAN) inimõigustega tegelevate parlamendiliikmete 2015. aasta aprilli aruannet „Rohingja kriis ning hirmutegude läbiviimise oht Myanmaris: ASEANi probleem ja üleskutse tegudele“,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 135 lõiget 5 ja artikli 123 lõiget 4,
- A. arvestades, et ÜRO inimõiguste ülemvolinik Zeid Ra'ad Al Hussein kirjeldas oma 20. juuni 2016. aasta aruandes rohingjade vastu suunatud pidevaid ja raskeid õiguste rikkumisi, sealhulgas meelevaldne kodakondsusest ilmajätmine, mille tagajärjel puudub neil kodakondsus, vaba liikumise range piiramine, elu ja julgeoleku ohustamine, tervishoiu ja haridusega seotud õiguste eiramine, sunnitöö, seksuaalvägivald ning poliitiliste õiguste piiramine, „mis võivad kujutada endast inimsusevastaseid kuritegusid“; arvestades, et Zeid Ra'ad Al Hussein märkis, et rohingjad on tõrjutud kõrvale paljudelt ametialadelt ning vajavad eridokumente haiglasse pääsemiseks, mis on kaasa toonud viivitusi ning mille tagajärjel on sünnituse käigus surnud lapsi ja emasid; arvestades, et ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti Bangladeshis Cox's Bazari linnas asuva esinduse juht John McKissick teatas hiljuti ametlikult, et Myanmaris territooriumi püütakse etniliselt puhastada rohingja moslemivähemusest; arvestades, et rohingja vähemuse inimõiguste rikkumine on võrreldav kollektiivse karistamisega;
- B. arvestades, et 9. oktoobril 2016 ründasid relvastatud mehed kolme politseipunkti Bangladeshis piiri lähedal, tapsid üheksa politseiniku ja võtsid kaasa palju relvi; arvestades, et Myanmaris valitsus väitis, et relvastatud isikud olid rohingja võitlejad ning kuulutas seejärel Maungdaw piirkonna „operatsioonide alaks“, kus kehtib liikumiskeeld ja muud karmid piirangud ka ajakirjanikele ja välisvaatlejatele, keda sellele alale enam ei lubata;
- C. arvestades, et inimõiguste organisatsioonide andmetel on kohalikud allikad teatanud, et valitsusjõud rüüvavad nn operatsioonide alal rängalt inimõigusi; arvestades, et Myanmaris valitsus on teatanud 69 väidetava võitleja ja 17 julgeolekujõudude liikme surmast, kusjuures seda väidet ei ole võimalik sõltumatult kontrollida juurdepääsupiirangute tõttu;
- D. arvestades, et 3. novembril 2016. aastal toimunud teine rünnak piirivalvepunktile põhjustas ühe politseiniku surma;
- E. arvestades, et inimõiguste organisatsioonid, eeskätt Human Rights Watch, on satelliidipilte kasutades andnud teada kodude ja teiste hoonete laiaulatuslikust hävitamisest Arakani osariigi põhjaosas, millele VVOdel ja sõltumatutel vaatajatel ei ole praegu juurdepääsu;
- F. arvestades, et Myanmaris valitsus korraldas 2. ja 3. novembril 2016 valitsuse juhitud ringkäigu Maungdaw konfliktist mõjutatud piirkondades, millest võttis osa üheksaliikmeline välisriikide suursaadikute delegatsioon, kuhu kuulus ka ÜRO kohalik koordinaator, mis võimaldas neil kinnitada, et nad nägid mitmes linnas põlenud hooned;
- G. arvestades, et viimastel nädalatel on vähemalt 25 000 rohingjat põgenenud naaberriik Bangladeshis ja Arakani osariigi põhjaosas on vägivalla tõttu hinnanguliselt 30 000 elanikku kodudest lahkunud; arvestades, et ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet on Malaisias registreerinud üle 56 000 rohingja;
- H. arvestades, et 2011. aastast on Myanmar astunud samme majanduse ja poliitilise süsteemi reformimiseks; arvestades siiski, et sõjaväel on riigiasjadele endiselt ebaproportsionaalselt suur mõju; arvestades, et 2015. aasta novembris valiti uus parlamendikoosseis ja 2016. aasta märtsis asus ametisse demokraatlikult valitud valitsus;

Neljapäev, 15. detsember 2016

- I. arvestades, et vastusena sellele lõpetasid EL ja teised ülemaailmsed osalejad oma sanktsioonid ning võimaldasid Myanmaril hakata taas osalema ülemaailmsetes poliitilistes ja majandusstruktuurides; arvestades, et ELil ja selle liikmesriikidel on olnud märkimisväärne osa reformi- ja avanemisprotsessis ning nad on muu hulgas andnud arvestatavat arenguabi, koolitust ja teinud tehnilist koostööd, edendanud kogu riiki hõlmava relvarahukokkuleppe sõlmimist ja kaubandust algatusega „Kõik peale relvade“; arvestades, et EL ja Myanmar peavad igal aastal inimõiguste dialoogi;
- J. arvestades, et siiski on jäänud palju probleeme, sealhulgas inimõiguste valdkonnas ja eriti rohingja moslemivähemuse olukorra osas; arvestades, et üle miljoni rohingja moslemi on elanud põlvkondade vältel Myanmaris, kuid on praegu üks kõige enam tagakiusatud vähemusi maailmas; arvestades, et pärast 1982. aasta Birma kodakondsusseadust on nad olnud ametlikult kodakondsuseta; arvestades, et rohingjad on Myanmaris ametivõimude ja naaberriikide silms soovimatud isikud, kuigi mõned naaberriigid on vastu võtnud suurel hulgal pagulasi; arvestades, et Myanmaris õigusraamistikuga on vähemuste diskrimineerimine institutsionaliseeritud ja see on jätnud rohingjad kodakondsuseta, sest nende ajutised isikutunnistused (valged kaardid) tunnistati 2015. märtsis kehtetuks ja 2012. aastast ei ole neil olnud võimalust saada oma lastele sünnitunnistust;
- K. arvestades, et Myanmaris võimud eiravad jätkuvalt rohingjade kõige põhilisemaid õigusi; arvestades, et ASEANi inimõigustega tegelevate parlamendiliikmete 2015. aasta aprilli aruande kohaselt elas aruande koostamise ajal ligikaudu 120 000 rohingjat endiselt Arakani osariigis asuvas rohkem kui 80 riigisiseses ümberasumislaagris, kus on piiratud juurdepääs humanitaarabile, ning üle 100 000 rohingja on viimastel aastatel põgenenud mööda merd või maad teistesse riikidesse, sageli inimkaubitsejate abiga, ning paljud on sel ohtlikul teekonnal hukkunud;
- L. arvestades, et väidetavalt kasutavad Myanmaris relvajõud rahvusvähemuste hirmutamiseks laialdaselt vägistamist, mille on ohvritele laastavad tagajärjed; arvestades, et konfliktidega kaasneva seksuaalse vägivalla küsimustega tegelev ÜRO peasekretäri eriesindaja Zainab Hawa Bangura on väljendanud sellega seoses tõsist muret; arvestades, et Rahvusvaheline Kriminaalkohtus on lisanud vägistamise ja muud seksuaalvägivalla vormid sõjakuritegude ja inimsusevastaste kuritegude loetellu; arvestades, et eriti tuleb rõhutada, et rohingja naised kannatavad mitmekordse diskrimineerimise all, mille hulka kuulub seksuaalne väärkohtlemine ja sundsteriliseerimine;
- M. arvestades, et tõsist muret tekitab lesbide, geide, biseksuaalide, trans- ja intersooliste inimeste – nende seas ka rohingjade – olukord Myanmaris, keda kriminaliseeritakse siiani ja kelle üle mõistetakse kohutavaid koloniaalajast pärineva karistusseadustiku 377. jaotise alusel ning keda jätkuvalt meelevaldselt vahistatakse ja kinni peetakse, hirmutatakse, rünnatakse füüsiliselt ja seksuaalselt ning kellele keelatakse tervishoiuteenused;
- N. arvestades, et Aung San Suu Kyi teatas kohtumisel Myanmaris inimõiguste olukorraga tegeleva ÜRO eriraportööri Yanghee Leega, et valitsus ei kasuta sõna „rohingja“ (sõjaväelise diktatuuri ajal valitsenud poliitika jätkamine), kuna seda peetakse vaenu õhutavaks, nagu ka sõna „bengali“, ning et selle asemel soovitatakse kasutada uut terminit „moslemikogukond Arakani osariigis“;
- O. arvestades, et Myanmar on püüdnud rahuprotsessi edendada, lisaks valmistab ta ette riiklikku rahukonverentsi; arvestades, et äärmiselt tähtis on säilitada riiklik relvarahu ja kaasata kõik etnilised relvastatud rühmitused, et tagada riigis rahu, heaolu ja ühtsus;
1. on äärmiselt mures teadete pärast vägivaldsete kokkupõrgete kohta Arakani osariigi põhjaosas ning mõistab hukka inimeste tapmise, elatusvahendite ja peavarju kaotamise, samuti Myanmaris relvajõudude ebaproportsionaalse jõu kasutamise; kinnitab, et Myanmaris ametivõimud on kohustatud uurima 9. oktoobri 2016. aasta rünnakuid ja võtma süüdlased vastutusele, kuid seda tehes tuleb järgida inimõiguste standardeid ja kohustusi;
2. nõuab tungivalt, et sõjavägi ja julgeolekujõud lõpetaksid viivitamata rohingjade tapmise, ahistamise ja vägistamise ning nende kodude põletamise;

Neljapäev, 15. detsember 2016

3. väljendab heameelt selle üle, et Myanmar valitsus teatas komisjoni moodustamisest Arakani osariigi hiljutiste vägivaldsete sündmuste uurimiseks; palub, et Myanmar valitsus lubaks ÜRO ja teistel välisvaatlejalatel osaleda Arakani osariigi Maungdawi piirkonna hiljutiste sündmuste, sh 9. oktoobri 2016. aasta rünnakute ja neile järgnenud valitsuse meetmete uurimises; rõhutab, et süüdlased tuleb nõuetekohaselt vastutusele võtta ja rikkumiste ohvritele tuleb kahju asjakohaselt hüvitada;
4. rõhutab, et see on alles esimene samm laiemas eesmärgi suunas – teha lõpp karistamatusele rohingja vähemuse vastaste kuritegude eest; on eriti šokeeritud teadetest seksuaalvägivalla kasutamise kohta hirmutamise vahendina ja sõjarelvana rohingja vähemuse mahasurumiseks ning nõuab, et nende kuritegude toimepanijad antaks kohtu alla;
5. nõuab lisaks, et Myanmar valitsus lubaks viivitamata toimetada humanitaarabi kõikidesse konfliktipiirkondadesse ja kõigile põgenikele;
6. nõuab, et Myanmar valitsus ja tsiviilasutused lõpetaksid kohe rohingja vähemuse kohutava diskrimineerimise ja segregatsiooni;
7. kutsub seepärast Myanmar valitsust üles reformima 1982. aasta kodakondsusseadust ja taastama rohingja vähemuse kodakondsuse; nõuab tungivalt, et Myanmar valitsus ja Arakani osariigi ametivõimud hakkaksid viivitamata kõiki lapsi vahetult pärast sündi registreerima;
8. palub Myanmar valitsusel kaotada Arakani osariigis kõik tarbetud, diskrimineerivad ja ebaproportsionaalsed piirangud;
9. kutsub Myanmar valitsust üles võitlema inimkaubanduse ja rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu;
10. palub, et Myanmar valitsus parandaks koostööd ÜROga, sealhulgas ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametiga ja erimenetluste volitatud esindajatega; nõuab tungivalt, et Myanmar valitsus viiks ellu soovitud, mis esitati ÜRO Inimõiguste Nõukogu resolutsioonis 31/24 inimõiguste olukorra kohta Myanmaris; palub, et Myanmar valitsus kutsuks ÜRO inimõiguste ülemvoliniku bürood avama Myanmaris täielike volituste ja piisava personaliga esinduse;
11. kutsub Myanmar valitsust üles mõistma ühemõtteliselt hukka igasuguse rassi- või usuviha õhutamise, võtma meetmeid, et teha lõpp vihakõnele, sh radikaalsete budistlike rühmituste poolt, ning võitlema rohingja vähemuse sotsiaalse diskrimineerimise ja vaenamise vastu; palub lisaks, et Myanmar valitsus tagaks usu- ja veendumusvabaduse, mis on üldine õigus;
12. kutsub Sahharovi auhinna laureaati Aung San Suu Kyid üles kasutama oma juhtivat positsiooni Myanmar valitsuses, et parandada rohingja vähemuse olukorda; tuletab meelde 18. mail 2015. aastal Aung San Suu Kyi erakonna pressiesindaja poolt tehtud avaldust, mille kohaselt Myanmar valitsus peaks taastama rohingja vähemuse kodakondsuse;
13. soovib, et nende riikide valitsused, kuhu suundub rohingja pagulaste vool, teeksid tihedat koostööd ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametiga, kellel on tehnilised ekspertoskused pagulase staatust puudutavaks sõelumiseks ning volitused pagulaste ja kodakondsuseta isikute kaitsmiseks; nõuab tungivalt, et nende riikide valitsused järgiksid tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet ega sunniks rohingja pagulasi tagasi pöörduma, vähemalt seni, kuni nende olukorrale on leitud rahuldav ja inimväärne lahendus; kutsub eelkõige Bangladeshis üles lubama rohingjadel riiki siseneda ning tunnustab samal ajal Bangladeshis seniseid jõupingutusi sadade tuhandete pagulaste vastuvõtmisel;
14. väljendab heameelt nõukogu 20. juuni 2016. aasta järelduste üle ELi strateegia kohta Myanmaris; on veendunud, et ELil on strateegiline huvi tugevdada sidemeid Myanmariga; on arvamisel, et uuel valitsusel on ajalooline võimalus ja samas ka kohustus tugevdada demokraatiat ning saavutada rahu, rahvuslik leppimine ja heaolu; on seisukohal, et ELi ja Myanmarisuhete edasine arendamine peab sõltuma inimõiguste olukorra parandamisest selles riigis;
15. kordab lisaks nõukogu järeldustes esitatud üleskutset rajada tõhusad demokraatlikud institutsioonid ja tugev kodanikuühiskond, austada põhiõigusi ja -vabadusi ning edendada head juhtimistava;

Neljapäev, 15. detsember 2016

16. kutsub Euroopa välisteenistust üles jätkama regulaarseid kahepoolseid dialooge inimõiguste teemal ning arutama üksikasjalikult olukorda seoses probleemsete seadustega ja vähemuste, eelkõige rohingjade diskrimineerimisega, ning teavitama Euroopa Parlamenti arutelude tulemustest;
 17. palub, et EL ja liikmesriigid toetaksid jätkuvalt Myanmaris uusi demokraatlikke struktuure ja keskenduksid eriti tehnilisele koostööle, et aidata parandada mitmesuguseid riigi funktsioone;
 18. nõuab, et EL ja liikmesriigid jätkaksid Myanmaris jälgimist ÜRO Inimõiguste Nõukogus vastavalt päevakorrapunktile 4;
 19. nõuab, et EL toetaks ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti püüdlusi aidata rohingja pagulasi Lõuna- ja Kagu-Aasias;
 20. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid toetaksid ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti ülemaailmset tegevuskava aastateks 2014–2024, mille eesmärk on kaotada kodakondsusetus;
 21. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Myanmaris valitsusele ja parlamendile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, komisjonile, ELi liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ASEANi peasekretärile, ASEANi valitsustevahelisele inimõiguste komisjonile, Myanmaris inimõiguste olukorraga tegelevale ÜRO eriraportöörile, ÜRO pagulaste ülemvolinikule ning ÜRO Inimõiguste Nõukogule.
-